1850. N°. 28.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG, 6 MAART.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

1½ ZUID-

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 5 Maart.

Aanst. Zaturdag den 9den dezer, zal Dr. R. P. A. Dozy, de betrekking van Buitengewoon Hoogleeraar in de Bespiegelende Wijsbegeerte en Letteren alhier, aanvaarden met het houden eener Redevoering in het groote Auditorium.

— Bij Z. M. Besluit van den 24sten Februarij ll., N°. 61, is Mr. W. R. Huygens op zijn verzoek eervol ontslagen als Griffier van het Kanton-Geregt te Noordwijk, Arrondissement Leyden.

— Dezer dagen is van regeringswege de premie wegens de zoutharingvisscherij over 1849 (ten beloope van *f* 500) geweigerd voor een schip van de Nederlandsche haringvloot, waarvan sommige manschappen zich in dat jaar, in weerwil van het hier te lande bestaande verbod, op de Schotsche kust aan sluikerij hebben schuldig gemaakt; tegen welke manschappen bovendien, nadat zij van de visscherij teruggekomen waren, de vereischte regtsvervolgingen zijn ingesteld.

— De Provinciale Commissie van Geneeskundig onderzoek en toevoorzigt in Zuidholland, te Dordrecht, heeft ter kennisse gebragt, dat zij hare gewone vergadering zal houden, den 3den April; wordende zij, die verlangen toegelaten te worden tot het examen als heel-, verlos- of artsenijbereidkundige, en als tandmeester of droogist, uitgenoodigd, zich vóór den 20sten Maart, bij request, op behoorlijk zegel, met bijvoeging van de noodige bewijsstukken, vrachtvrij aan te melden bij den Heer Dr. M. G. Timmers Verhoeven, President der voornoemde Commissie.

— Bij den Heer Burgemeester dezer Stad zijn alsnog ingekomen de volgende giften, om gevoegd te worden bij de Algemeene Collecte, gehouden ten behoeve van de door watersnood geteisterde Provinciën, als onder Letts. V. E. W. L. *f* 5.— en uit het kerkzakje in de Walsche Kerk ll. Zondag *f* 1.50.

— De Collecte voor de Noodlijdenden door den Watersnood heeft onder anderen: te Schiedam *f* 1,704, te Amersfoort ruim *f* 1,100, te Breda ruim *f* 1,000, te Middelburg *f* 2,512, Alkmaar *f* 1,017, Zutphen *f* 1,303, Velp *f* 1,275 en te Maastricht bijna *f* 1,200 opgebragt.

— Op den Hollandschen Spoorweg zijn in Februarij vervoerd 54,668 reizigers en is *f* 60,913 ontvangen.

— Op den Rhijn-Spoorweg zijn in Februarij vervoerd 21,696 reizigers en is *f* 36,603 ontvangen.

'sGRAVENHAGE, 5 Maart.

De acte van toetreding van Z. M. den Koning voor Limburg tot de overeenkomst tusschen Oostenrijk en Pruissen te Weenen den 30sten Sept. l. l. gesloten, is bevat in eenen brief van onzen Minister van Buitenlandsche Zaken aan de Gezanten van voornoemde Mogendheden, waarin men onder anderen het volgende leest: »Alhoewel de Koning zich niet heeft kunnen ontveinzen, dat de tusschen de Regeringen van Oostenrijk en Pruisen gesloten overeenkomst, niet overeenstemt met de organieke bepalingen van den Duitschen bond, en dat zij niet geheel op deze bepalingen gegrond is, is het niettemin met groote voldoening, dat Z. M. heeft gezien, dat de beide Regeringen zich verstaan hebben, hunne krachten te vereenigen, ten einde te trachten een einde te maken aan den tegenwoordigen anormalen en ingewikkelden staat van zaken, en dat zij wel, in overweging vooral van den herhaaldelijk door Z. K. H. den Aartshertog Rijksbestuurder uitgedrukten wensch, om zijne hooge waardigheid neder te leggen, zich in naam der bondsstaten hebben willen belasten met het voorloopig centraal bestuur van den Duitschen bond, met het doel, om in afwachting dat deze bond zal worden eene vereeniging van Duitsche Vorsten en vrije steden, te handhaven het behoud van de onafhankelijkheid en onschendbaarheid hunner staten, die deel van den bond uitmaken, alsmede de verdediging van de inwendige en buitenlandsche vrijheid van Duitschland.

De Koning treedt dan ook, voor het hertogdom Limburg, geheel toe tot de genoemde overeenkomst van 30 Sept., onder het voorbehoud evenwel, gelijk zulks overigens de zin der overeenkomst schijnt te zijn, dat de oefening van het voorloopig centraal bestuur zich slechts zal uitstrekken tot de zaken, welke, krachtens de bonds-wetten, onderworpen worden aan de gewone vergadering van den bond, en zulks in de, door die wetten vastgestelde grenzen; dat elke verbindtenis, uit deze tegenwoordige toetreding voortspruitende, reeds van zelve op den eersten Mei e. k. zal ophouden, en dat de bondsacte van 1815, de Weener slotacte van 1820, de door den Duitschen bond, krachtens zijne bevoegdheid genomen besluiten, alsmede de bestaande tractaten, in afwachting van derzelver wettelijke wijziging, in volle kracht zullen blijven."

— Men verneemt dat bij Koninklijk besluit is bepaald, dat het verslag der Commissie, die onderzoek moest doen, welke wetten en verordeningen van vroegeren oorsprong, hier te lande van kracht, reeds dadelijk zouden behooren te worden afgeschaft, welke behouden of gewijzigd, enz., met de daartoe behoorende stukken, ingevolge het verzoek der Commissie, zullen worden gedrukt en voor het algemeen verkrijgbaar gesteld.

— De Arrondissements-Regtbank te 's Gravenhage heeft, in zake de nalatenschap van wijlen Koning Willem II, aan de erfgenamen, op hun daartoe strekkend verzoek, magtiging verleend, om de renten van de ten laste der nalatenschap bestaande hypotheeaire schulden, die gedurende het beraad verschenen zijn of verder zullen verschijnen, te mogen voldoen.

— Uit Leyden verneemt men, dat de onderwijzers-zangvereeniging aldaar voornemens is, op Zaturdag den 23sten Maart aanstaande, des avonds ten zeven ure, in de Groote zaal op de Breedestraat eene openbare oefening te houden, tot welker bijwoning den onderwijzers van Zuidholland, die zulks mogten verlangen, toegang zal worden verleend. (*De Wekker*)

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Men verneemt, dat de Tweede Kamer, na de behandeling van de wet over de brieven-posterij, hare werkzaamheden tot na Paaschen zal schorsen, in afwachting van het antwoord der Regering op de bedenkingen, ten aanzien van de ingediende voordragt op de scheepvaartsregten.

— Heden morgen is de Commissie van Rapporteurs over de Wets-ontwerpen, betrekkelijk de scheepvaartsregten, wederom bijeengekomen.

Zitting van Maandag 4 Maart.

In deze zitting heeft de Commissie tot de verzoekschriften, bij monde van den Heer v. Heyden Reynestein weder verslag gedaan op onderscheidene, in hare handen gestelde stukken.

Daarna zijn in beraadslaging gebragt, doch achtervolgens, zonder discussie, met algemeene stemmen, aangenomen: 1°. de voordragt tot verhooging der Staatsbegrooting van 1849, wegens de renten der schatkistbiljetten, en 2°. de tot verhooging der begrooting van de fondsen voor kwade posten, van 1843—1848. — Verzonden aan de Eerste Kamer.

Aan de orde van den dag is het rigten van vragen door den Heer Sloet tot Oldhuis aan den Minister van Koloniën, betrekkelijk de oorzaken van het gebrek in de Gouvernements-landen op Java heerschende. De Heer Sloet tot Oldhuis is de eerste spreker, en houdt een zeer uitvoerige rede, die nagenoeg een uur duurde, als inleiding op zijne te doene vragen aan den Minister.

Na deze lange inleiding, in welke hij verklaarde dat hij de verarming der Javanen aan de te hooge landregten, te zware heerediensten en bazargelden en knevelarijen der Chinezen meende te moeten wijten, zeide de Spreker, ik zou er u verschooning voor vragen, als ik niet de volle overtuiging had, dat bij U allen het lot van die millioenen Javanen even zwaar weegt, als bij mij, en dat gij bij het verband tusschen het geldwezen van Indië en dat van het moederland, met mij de noodzakelijkheid inziet, om zoo juist mogelijk omtrent het Indische geldwezen ingelicht te worden en ik geloof, dat de Minister de vragen, die gij mij vergunt hebt te doen, zoude willen beantwoorden, door ons mede te deelen omtrent de *eerste* vraag:

Welke berigten zijn er bij het Ministerie van Koloniën ingekomen over de sterfte der Javanen in de afdeelingen Damak en Grobogan?

Hoe groot is het getal dat van daar is opgebroken, om zich elders te verspreiden?

Hoe groot het getal dat te Samarang is aangekomen?

Worden er in de residentie Bagelen en elders dezelfde voorteekenen van eenen gelijken aanwezenden nood onder de inlandsche bevolking waargenomen?

Over welke gedeelten hebben zich de Epidemische ziekten verspreid?

Omtrent de *tweede* vraag:

Welke zijn de oorzaken, waaraan in de *Staats-Courant* die ramp gedeeltelijk toegeschreven wordt, maar welke oorzaak aldaar niet gemeld zijn?

Omtrent de *derde* vraag:

Welke middelen zijn bereids aangewend om de ellende der Javanen in Damak en Grobogan te verzachten en welke middelen zullen daartoe aangewend worden.

Omtrent de vierde vraag:

Hebben de verpachtingen der onderscheidene middelen op Java over 1850 minder opgebragt dan in 1849? Zoo ja tot welk bedrag?

Bestaat er buiten onvoorziene voorvallen van hooger hand, ook vooruitzigt, dat, in den tegenwoordigen toestand van Java een verlies op de overige inkomsten in Indië over 1850 zal geleden worden?

De Heer van Dam van Isselt zegt, dat niemand hem zal beschuldigen, een voorstander te zijn van het autocratisch stelsel in Indië. Dat niemand meer dan hij zijne beste pogingen heeft aangewend om die bepalingen in de Grondwet te erlangen, als welke thans bij art. 59 zijn bepaald. En toch heeft hij de interpellatie met leedwezen aangehoord, want hij vreest dat de interpellatie nadeelig zal en moet werken. Daarenboven is het regt tot interpellatie niet ingesteld, om de Kamer tot een cursus, van welke wetenschap dan ook, te te maken. De vorige Spr. heeft onlangs gezegd, dat het hier verhandelde niet ter kennisse van den Javaan zou komen. Spr. gelooft dit wel. Hij kan hier geen namen noemen; al wat er voor den Javaan noodig is om hem vijandschap tegen ons bestuur in te boezemen, wordt te zijner kennis gebragt. De ramp bepaalt zich tot een zeer klein gedeelte van Java. Indien de Minister zijne beste zorgen aan de belangen der Koloniën wijdt, dan ware het voldoende geweest om den Minister op bestaande gebreken opmerkzaam te maken, om van zijne kennis en regtvaardigheid het einde der misbruiken te erlangen. — Daarenboven zal, naar aanleiding der interpellatie van het lid uit Gelderland, zoo spoedig mogelijk, een verslag nopens de koloniale aangelegenheden aan de Kamer worden aangeboden. Dan zal er gelegenheid zijn, bij de processen-verbaal al die inlichtingen te vragen, al datgene in het midden te brengen nopens de beginselen van regering in Indië, als men geraden zal oordeelen. Dit zou alsdan eene niet zoo ver klinkende strekking gehad hebben, waarvan de vijanden des Vaderlands partij kunnen trekken, tot nadeel der rust en tot geen voordeel voor den Javaan. — Het lid uit Overijssel, zegt Spr. is een vriend zijner jeugd. Hij zal het hem dus niet ten kwade duiden, zoo gesproken te hebben; maar uit het volle zijns harten moest Spr. verklaren, dat hem het aangevoerde in zijne ziel leed gedaan, en bij hem een onaangenaam en pijnlijk gevoel opgewekt had. — Laten wij, zegt Spr. het regt tot interpellatie en het doen van vragen aan de Ministers toepassen daar waar het geldt beginselen van regering, het lot eener wet. Laten wij dat regt bewaren voor groote en plegtige gelegenheden. Dan zullen de Ministers met ernst hier verschijnen, omdat zij weten dat hier eene ernstige zaak behandeld wordt. En dan zullen wij ook met gespannen aandacht luisteren naar de vragen en de antwoorden, omdat zij invloed zullen hebben op den gang van het Gouvernement. — Mogt Spr. door deze zijne taal aan de voorstanders van te groote openbaarheid in Indische aangelegenheden mishagen, hij moet verklaren dat hij niet zoo zou spreken als het gold de regten van den Javaan; dan zou hij met even veel vuur als iemand anders zich doen gelden.

De Heer Sloet tot Oldhuis zal slechts één punt tot rectificatie in het midden brengen. Hij heeft namelijk in zijne redevoering de ellende en sterfte niet willen overdrijven; maar willen waarschuwen opdat dit onheil zich niet verder uitbreide.

De Minister van Koloniën huldigt de goede bedoelingen van den Heer Sloet, waarmede zich deze het lot der bevolking van Indië en die van Java in 't bijzonder, heeft aangetrokken. Hij had zich echter wel gereed gemaakt om te antwoorden op die interpellatie, maar niet op andere punten, meer bijzonder over het cultuurstelsel. Aan den anderen kant moet de Minister het toch betreuren, dat de ramp waarover hier sprake is, en die zich slechts tot de helft van de residentie Samarang heeft uitgestrekt, tot zulk eene ernstige discussie heeft aanleiding gegeven. Het is ons allen alleen te doen om het goede te bevorderen, en daarom bepaalt hij zich tot de verzekering, dat de berigten wel bevestigen dat er — ten gevolge van wanoogst van de rijst, dat zoo niet geheel, dan toch voornamelijk is toe te schrijven aan overstroomingen, uithoofde van veelvuldige regens, — in sommige gedeelten van Samarang gebrek aan dat voedingsmiddel is ontstaan. Maar afgescheiden daarvan, moet de Minister er bij voegen, dat een voorloopig ingesteld onderzoek naar de oorzaken, het gevolg heeft gehad, dat men bevonden heeft, dat na den rijken oogst van 1848, de Javaan niet genoeg gezorgd heeft om van zijn overvloed iets over te leggen voor later, zoodat zijne gewone zorgeloosheid mede oorzaak is van zijn tegenwoordigen nooddruft. Hij wil aannemen dat daarbij kan gekomen zijn eene slechte behandeling van mindere inlandsche beambten, maar moet toch opmerken dat, op zulk een uitgebreid gebied als Indië, het toch wel onmogelijk moet geacht worden alle gebreken of afwijkingen op eenmaal te voorkomen, en dat het nemen van maatregelen tot wegneming van al wat minder goed of verkeerd is op dat terrein, oneindig moeijelijker is, dan in eenen staat met een ordelijk en welgeregeld bestuur. Uit alle bij het Gouvernement ontvangen berigten blijkt evenwel, dat er alle voorzorgen zijn genomen, en hij verklaart wijders, dat de ramp zich bepaalt tot Damak en Grobogan. Wel is waar dat in een gedeelte van Bagelen, zich ook insecten hebben vertoond, maar dat daar de gevolgen niet van dien aard zijn geweest dat de tusschenkomst van het algemeen bestuur noodig is geweest, zoodat men aldaar heeft kunnen volstaan met het nemen van plaatselijke maatregelen. Hij Minister zal de wenken van den Spr. mededeelen aan het Indisch bestuur, en daar waar verkeerdheden en misbruiken heerschen, voorziening aanbrengen, opdat men wete, dat ook al gedaan wordt wat noodig is tot verbetering van den toestand der Javaansche bevolking. Het Indisch bestuur bovenal moet niet geschokt of ondermijnd worden; hij is van meening dat discussiën zoo als van heden, niet al te ver moeten uitgebreid, niet al te dikwerf moeten plaats hebben. Hij wil de Vertegenwoordiging geene lessen geven over het gebruik van het regt van interpellatie, maar moet toch wijzen op de mogelijke gevolgen van beraadslagingen over het inwendig beheer der koloniën.

Z. Exc. herhaalt, dat hij niet ontkennen wil dat er in Indië misbruiken bestaan, maar ze op eens weg te nemen is onmogelijk. Deze verzekering wil hij echter gaarne geven dat zoowel hij, als het Indisch Bestuur ernstig gezind zijn, alle misbruiken of verkeerdheden, zoo veel maar immer mogelijk is, te keer te gaan.

De Kamer zal van hem nu hij meer bepaald tot de gerigte vragen komt, niet verwachten dat hij den Spreker op den voet volge in diens uitgebreide rede of in al de details kome; er zijn zelfs vragen van cijfers gedaan, waarop hij Minister geheel onvoorbereid zijnde, geen voldoend antwoord zou kunnen geven. Hij meent echter door het tot dus ver aangevoerde voldaan te hebben, aan den wensch in de eerste plaats door den Heer Sloet geuit, om namelijk de andere oorzaken te kennen van het bestaande gebrek in een gedeelte van Java. — Hij herhaalt, dat behalve aan insecten, de ramp is toe te schrijven aan overstroomingen, aan zorgeloosheid der bevolking en welligt ook aan misbruiken van eenige mindere beambten. Een onderzoek is nopens een en ander ingesteld waaruit de nadere bijzonderheden dienaangaande zullen kunnen blijken. 2°. Wat betreft de uitgebreidheid van de ramp, zij heeft zich uitgestrekt tot twee afdeelingen van de vijf van Samarang. 3°. De middelen van herstel zijn: 1°. tegemoetkoming door verstrekking van voedsel en 2°. in staatstelling om weder door eigen arbeid, zich middelen van bestaan te verschaffen. 4°. Wat aangaat den invloed van de ramp op de inkomsten van Indië. — Z. Exc. verklaart met den besten wil ter wereld dien invloed onmogelijk te kunnen opgeven. De verpachtingen zijn nog niet geheel afgeloopen; hij kan dus met geene mogelijkheid eene opgave doen van het verschil tusschen een gelijk tijdperk van 50 met 49. Het is waar dat de amfioenpacht circa 9 ton minder dan het vorige jaar heeft beloopen, maar hij wijst er ook op dat die opbrengst het eene jaar meer, het andere jaar minder bedraagt, doch dat die pacht in de laatste jaren steeds gemiddeld 6 à 7 millioen heeft opgebragt. Z. Exc. ofschoon onvoorbereid op deze punten, heeft gaarne voor zoo ver hij kon inlichting willen geven ten einde van zijnen goeden wil blijk te geven. Hij vertrouwt, — en hiermede besluit hij — dat de Kamer de overtuiging hebbe dat hij de meeste aandacht heeft gevestigd op de rede van den geachten Spr., en op de wenken daarin gegeven. Hij herhaalt den Spr. zijnen dank voor die wenken en zal er het Indisch Bestuur, voor zoo veel noodig opmerkzaam op maken, en hij betuigt nogmaals dat daar waar misbruiken bestaan en hij Minister ze zal kunnen voorkomen of verhelpen, hij daarin met allen klem zal te werk gaan.

De Heer van Hoëvell kan niet toegeven, dat deze interpellatie eene gevaarlijke strekking, een nadeeligen invloed op de bevolking van Java zou kunnen uitoefenen. Hij gelooft integendeel, dat zij, zoo als zij heeft plaats gehad, en na het antwoord, door den Minister gegeven, een hoogst nuttig gevolg kan opleveren, en bepaalt zich nog bij de herinnering aan den Minister van den ongelijken omslag der Landrenten en ongelijke verdeeling der Heerediensten.

Niemand vraagt meer het woord, zoodat deze beraadslagingen worden gesloten en deze interpellatie is afgeloopen.

De Heer v. Eck wenschte gaarne aan den Minister van Binnenl. Zaken inlichting te bekomen, waarom het Bijblad tot de *Nederl. Staats-Cour.* 1 Jaargang 1849, nog niet voltooid is.

Nadat de vergadering verlof had verleend tot het doen dier vraag, heeft de Minister van Binnenl. Zaken geantwoord, dat hij niet genoegzaam met de bijzonderheden der administratie van het Bijblad bekend is, om de redenen op te geven, waarom het Bijblad nog ten achteren is. Hij wil echter gaarne op zich nemen, inlightingen dienaangaande in te winnen, ten einde in eene volgende vergadering deswege mededeeling te doen.

De Heer van Eck neemt met dat antwoord genoegen, en trekt alzoo het rigten van verdere vragen in.

Waarna de vergadering wordt gescheiden.

— Heden avond is de Commissie van Rapporteurs over de ontwerpen van wet nopens de scheepsvaartregten vergaderd geweest, tot het opmaken van haar verslag.

— Morgen ten 1 ure zal de Commissie over de rekening van het fonds voor kolonisatie van de Maatschappij van Weldadigheid, en ten 2 ure die over het verslag van de Algem. Rekenkamer, vergaderen, mede tot het opmaken van hare verslagen.

— Onder de verzoekschriften, waaromtrent de Commissie heden rapport heeft uitgebragt, is er een van J. F. Kleyn en 20 andere ingezetenen van Amsterdam en Zutphen, betrekkelijk de Maatschappij van Weldadigheid. — Griffie.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 2 Maart.

Het voorstel van den Heer Hume, om het kiesregt uit te breiden tot alle meerderjarigen, die gedurende twaalf maanden op zich zelven hebben gewoond en voor de armen-belasting aangeslagen zijn; alsmede om te bepalen, dat de verkiezingen met geslotene briefjes zullen plaats hebben, en dat de

Parlementen voor niet langer dan drie jaren benoemd zullen worden, en waardoor hij berekende, dat het aantal kiezers van 800,000 tot ruim 3,000,000 zou aangroeijen, is na langdurige en levendige beraadslaging, waarbij de Ministers zich ten stelligste daartegen verklaarden, met 242 tegen 96 stemmen verworpen.

— Gisteren avond heeft het Huis beraadslaagd over het voorstel der Regering tot wijziging van het kiesregt in Ierland. Het eerste artikel, waarbij het kiesregt wordt toegekend aan alle eigenaars, huurders, enz. van land, welke voor 8 £ 's jaars in de armen-belasting zijn aangeslagen, is goedgekeurd, nadat een amendement, om dat bedrag op 15 £ te verhoogen, verworpen was met 213 tegen 144 stemmen. De Ministers hebben gezegd, dat, ofschoon het aantal der kiezers in Ierland, nu vermeerderd zou worden tot omstreeks 267,000, dit getal altijd nog in evenredigheid geringer zal wezen dan in Engeland.

— *De Sun* meldt, dat het inkomen van den Bisschop van Londen in de laatste 6 jaren 1 millioen £ of 12 millioen guldens bedragen heeft.

— De *Times* gaat steeds voort de staatkunde der Regering ten aanzien van Griekenland te bestrijden; want dat zij, indien Engeland slechts wilde, even zoo tegen Napels en Toscane zou kunnen handelen, maar dit even onbillijk zou zijn, als de tegenwoordige handelwijs tegen Griekenland. Het dagblad meent, dat men op het vaste land het gehouden gedrag van Engeland aanmerkt als een voorteeken van nieuwe revolutionaire bewegingen.

— De Gemeenteraad heeft voor de groote tentoonstelling van 1851, 500 £ toegestaan; er was voorgesteld 1000 £ te geven.

— De gewezen Koning van Frankrijk heeft eergisteren voor het eerst den Schouwburg bezocht.

BELGIË.

In het stadje Fleurus leven een broeder en drie zusters, die te zamen 348 jaren tellen. De broeder is 92, de zusters 89, 86 en 81 jaren. Zij bezitten alle vier nog het ongekrenkt gebruik hunner geestvermogens en zijn dagelijks met hunne werkzaamheden bezig.

FRANKRIJK.

PARIJS, 4 Maart.

In de Zitting der Wetgevende Vergadering van den 1sten, is door de Regering de wet omtrent de Maires ter tafel gebragt. De benoeming dezer ambtenaren en van hunne adjuncten wordt aan het uitvoerend gezag opgedragen, doch de keuze moet geschieden uit den stedelijken raad, welke een uitvloeisel is van het algemeen stemregt. In de gemeenten beneden de 3000 zielen, zouden de Prefecten de benoeming doen. De terugroeping, zelfs van deze laatste, kan niet geschieden dan op bevelschrift van den Voorzitter der Republiek. Binnen twee maanden na afkondiging der wet, zullen alle stedelijke besturen aan eene nieuwe keuze moeten onderworpen worden. Men wacht groote tegenkanting tegen deze voordragt, zoowel van de zijde der legitimisten als van de Bergpartij.

SARDINIE.

In de zitting der Kamer van Afgevaardigden van den 25sten Februarij is door den Minister van Justitie en van de Eerediensten een ontwerp van wet ingediend strekkende: 1°. om alle geestelijke privilegien af te schaffen, en de geestelijken aan de jurisdictie der gewone Regtbanken te onderwerpen; 2°. om het regt van wijkplaats af te schaffen, hetwelk sommige kerken en kloosters nog bezaten; 3°. om de bestaande wetten tegen het niet behoorlijk vieren der Feestdagen alleen op de Zondagen en eenige groote feesten van toepassing te verklaren, en 4°. om aan geestelijke en andere corporatien het verwerven van vaste goederen, anders dan op grond van een Koninklijk besluit, te verbieden. Dit ontwerp is door de Kamer met blijken van goedkeuring ontvangen, en met bijna algemeene stemmen is het van dringenden aard verklaard geworden.

Het wetsontwerp, betreffende de civiele lijst, is, met 121 tegen 20 stemmen, aangenomen. — Verder is goedgekeurd een ontwerp van wet, waarbij aan de Koningin-Weduwe van Karel Albert eene douairie van 500,000 fr. wordt toegekend.

ITALIE.

ROME, 21 Februarij.

Er hebben wederom twee Fransche regimenten de stad verlaten, om naar Frankrijk terug te keeren, en zijn vervangen door troepen uit Albano, Frascati en Tivoli, wier bezetting daardoor op de helft verminderd is. In het geheel zijn er nu nog omstreeks 13,000 man Fransche troepen in den Kerkelijken Staat.

— De Generaal Baraguay d'Hilliers heeft een doos ontvangen met een polichinel, die eene tegen-proclamatie in zijne hand hield, en waarin gezegd werd, dat voor ieder persoon, dien de Generaal zou doen doodschieten, omdat men wapens bij hem vond, twee Fransche officieren zouden vermoord worden.

— Te Viterbo zijn onderscheiden personen in hechtenis genomen, die 4 honden van verschillend ras te zamengekoppeld aan één been lieten kluiven, omdat dit zou zinspelen op de 4 Mogenheden die Italië waren te hulp gekomen.

WURTEMBERG.

STUTTGARDT, 28 Februarij.

De Koning heeft het bekende opperhoofd der demokratische partij, den Heer Schroder, bij zich ontboden en eene laatste poging gedaan om aan die partij de oogen te openen aangaande de onvermijdelijke gevolgen, waartoe eene volharding in de tot dus ver door haar aangenomen houding zou moeten leiden. De Koning zou hem onbewimpeld te kennen gegeven hebben, dat, zoo er geene toenadering bleek mogelijk te zijn, geen ander middel over zou schieten dan eene tijdelijke schorsing der Staatsregeling, waarop ook de beide groote tot het Duitsche bondgenootschap behoorende mogendheden, bij den tegenwoordigen staat van zaken in Wurtemberg, zouden aandringen.

GRIEKENLAND.

Volgens de laatste berigten uit Athene den 27sten Februarij over Weenen ontvangen, zouden alle dwangmaatregelen van den kant van Engeland tegen Griekenland een einde genomen hebben, en de blokkade den 20sten opgeheven zijn.

DENEMARKEN.

KOPENHAGEN, 28 Februarij.

De Regering heeft een aantal matroozen, die voor de dienst op de oorlogschepen waren aangenomen, verlof gegeven om zich voor de koopvaardijvaart te verhuren; ook heeft zij aan de reeders te kennen gegeven de door hen geleverde vrachtschepen niet meer te behoeven. — Men maakt hieruit natuurlijk op dat de wapenstilstand verlengd is, hetgeen nader bevestigd wordt door een telegraphisch berigt den 2den Maart uit Berlijn te Keulen ontvangen.

KONINKLIJK NEDERLANDSCH INSTITUUT.

Derde Klasse.

In de vergadering van den 7den Januarij 1850 beschouwde de Heer De Bosch Kemper de letterkundige geschiedenis van het armwezen als eene bijdrage tot de kennis der armoede. Hij maakte opmerkzaam op hetgeen voor die letterkundige geschiedenis door de Heeren Ackersdijk en Dodt van Flensburg is geleverd, maar meent, dat hunne geschriften een nieuw, meer volledig overzigt niet overbodig maken. Tot inleiding geeft hij een overzigt van het armwezen tot de 16de eeuw. De Spreker stond inzonderheid daarbij stil, dat in ons vaderland de aalmoezeniers en heiligegeest-meesteren (zoo heetten in die dagen de armverzorgers) door de stedelijke besturen werden aangesteld. Sedert de 16de eeuw begonnen de stedelijke besturen zich op de verbetering van het armwezen toe te leggen. Van dien tijd af begint de letterkunde over dit vak der staatshuishouding.

Behalve eenige werken bij Thomas Aquinas en anderen, is de oudste schrijver over het armwezen:

Oecolampadion, de non habendo pauperum delectu, Basil. 1523; een geschrift van niet veel belang, hetwelk betoogt, dat bijzondere personen in het weldoen niet op de zeden der armen mogen letten.

Omstreeks denzelfden tijd verscheen te Maagdenburg een werkje betiteld: *Expertus in truphis*, dat in 1528 met eene voorrede van *Luther* herdrukt werd, handelende over de listen en streken der bedelaars.

Johannes Ludov. Vivez, een Spanjaard, schreef, op verzoek van den Magistraat van Brugge, over het armwezen een werkje, *de Subventione pauperum*, dat in 1526 en later meermalen, ook vertaald, uitgegeven in ons Vaderland hoog geacht werd. De Heer de Bosch Kemper deelde uit dit werk eenige treffende plaatsen mede. Het eerste boek handelt over de weldadigheid in het algemeen, het tweede bepaaldelijk over de zorg der regeringen voor de armen.

Vivez wilde alle liefdadige instellingen onder toezigt van de regering brengen; hij wilde eene naauwkeurige opgave der armen en vooral zorg voor hun onderrigt en voor hunne zeden. Hij wilde, dat de geestelijkheid de gelden afstond, die zij ten onregte aan de armen onthield, en beval collecten aan, en, ingeval van nood, zelfs eene armbelasting.

De Heer de Bosch Kemper zegde voor later eene voortzetting toe van hetzelfde onderwerp.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE LEYDSCHE HOOGESCHOOL.

Den 5den Maart, de Heer S. S. Coronel Mos. fil., van Amsterdam, in de Geneeskunde, na de openbare verdediging van zijn Specimen *de Somno*.

KERKNIEUWS.

Door Z. M. is bij besluit van den 20sten Februarij, goedgekeurd het beroep van een Predikant, uitgebragt door den Kerkeraad der Herv. gemeente van 't Zandt, onder de classis van Appingadam, op N. van der Tuuk, Predikant te Hellum.

ADVERTENTIEN.

Gods Almagt eischte van ons den waardigen Zoon, Broeder en Geliefde, JACOBUS JOHANNES, oud 38 jaren en 7 maanden. Wat Ouders, Familie, zijne Beminde, in hem verliezen kunnen zij alleen beseffen, die weten, hoe teêr hij bemind werd door ons.

LEYDEN, 5 Maart 1850.

FR. WIJNSTROOM, Uit aller naam.

NB. *De Affaire zal door mij op zijnen naam worden voortgezet.*

Tot onze droefheid overleed heden, in den jeugdigen leeftijd van ruim 4 jaren, ons Zoontje ABRAHAM.

LEYDEN, 5 Maart 1850.

J. STOKHUYZEN,
C. FAUL.

Maskerade 1850!!

UITGEGEVEN TEN VOORDEELE DER MASKERADE.

Door de **COMMISSIE TOT REGELING VAN DEN GECOSTUMEERDEN OPTOGT**, is uitgegeven en heden bij de Ondergeteekenden verschenen:

GESCHIEDKUNDIGE AANTEEKENINGEN

OMTRENT

FREDERIK HENDRIK,

ZIJNEN TIJD EN DE VOORNAAMSTE KRIJGSBEVELHEBBERS, STAATSMANNEN, ENZ.

in betrekking tot het ***Beleg van 's Hertogenbosch***, gedurende het jaar 1629, **MET EENE KAART EN ANDERE BIJLAGEN,** voorafgegaan van het *Verslag der Commissie tot Regeling van den Gecostumeerden Optogt*, te houden binnen *Leyden*, door het *Studenten-Corps*, in de maand Junij 1850; 8°. *Prijs* ***f* 1.90.**

Leyden, 5 *Maart* 1850.

JAC. HAZENBERG, CORNs. ZOON,
J. H. GEBHARD & COMP.

Voor de vele blijken van deelneming van Betrekkingen en Vrienden ons bij ons Huwelijk geworden, betuigen wij mede deze, ook namens onze wederzijdsche Bloedverwanten, aan allen onzen welgemeenden dank.

LEYDERDORP,
5 Maart 1850.

J. D. B. BROUWER,
V. D. M. te Waarder.
K. BROUWER, KONING.

NADERE OPROEPING VAN CREDITEUREN.

De Schuldeischers in den Boedel van den Gefailleerden SIMON CORNELIS RIJK, *Koekbakker*, wonende te *Leyden*, welke ter Vergadering gehouden tot Verificatie der Schuldvorderingen, op den 4den Maart jl., *niet zijn opgekomen*, worden alsnog door deze **opgeroepen**, om op Maandag den 18den Maart 1850, des Namiddags ten *één* ure, te compareren ter Vergaderkamer van de Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, op het Raadhuis aldaar, ten einde alsdan over te gaan tot de **Verificatie der Schuldvorderingen**, en om daarna te raadplegen en te beslissen over het Accoord, door den Gefailleerde aan zijne Schuldeischers aangeboden, als volgens de Wet.

De Curator in genoemd Faillissement,
Leyden, 5 *Maart* 1850.
P. K. DOEFF,
Procureur.

J. HEYNEN,

GEZIGTKUNDIGE EN HOFLEVERANCIER,

zal in den loop dezer week, voor eenige dagen alhier te spreken of te ontbieden zijn in het Hôtel *le Lion d'Or*, op de Breedestraat; derhalve noodigt hij diegenen uit, welke zijnen raad of hulp voor het behoud des Gezigts noodig hebben; en om de gevaarlijke gevolgen zoo veel mogelijk te voorkomen, welke door het misbruik der Brillen kan ontstaan, worden door bovengemelde geene Brillen aanbevolen, dan bij noodzakelijkheid.

Berigt aan Heeren Verzamelaars

van **BOEK- en PLAATWERKEN,** en in het bijzonder van **PORTRETTEN oude gegraveerde PLATEN en TEEKENINGEN.**

De Boekhandelaar C. C. VAN DER HOEK te *Leyden*, zal van *Maandag* 11 tot *Zaturdag* 16 *Maart* verkoopen:

Eene goed geconditioneerde Verzameling van BOEK- en PLAATWERKEN, in verschillende Vakken van Wetenschappen; voorts ATLASSEN en KAARTEN, VOORWERPEN van NATUURLIJKE HISTORIE, ANATOMISCHE PRAEPARATEN; eenige MUNTEN, RARITEITEN, eenig MUZIEK, eene VIOLONCEL en eene KLARINET; twee losse BOEKENKASTEN, en eene groote TEEKENTAFEL met Glas overdekt.

Vervolgens zullen door hem den 18den en 19den *Maart* geveild worden eenige PRACHTWERKEN in het vak der NATUURLIJKE HISTORIE en andere GELITHOGRAPH- en GEGRAVEERDE PLAATWERKEN, eenige SCHILDERIJEN en PLATEN in LIJST, zonder en met GLAS; voorts **twee Belangrijke** Verzamelingen, te zamen ruim **tweeduizend** GEGRAVEERDE PORTRETTEN en PLATEN, naar **de beste** Meesters, zijnde uitmuntend geconditioneerd; vooral wat de **tweede** Verzameling betreft; zijnde deze door een overleden Kunstkenner te zamen gebragt, grootendeels uit de voornaamste Kabinetten als van Baron VERSTOLK VAN ZOELEN, BRENTANO en anderen. Daarna zullen nog geveild worden ZESTIEN OUDE TEEKENINGEN, volgens opgaaf, van de beroemde Meesters, REMBRANDT, POTTER, VAN DIJK, RUIJSDAAL, enz.

De Schilderijen en Platen in lijst en glas en de Portretten en losse Platen zullen te zien zijn *Donderdag* 7 Maart van 9 tot 4 ure, en de Boekwerken en andere artikelen, Vrijdag en Zaturdag 8 en 9 Maart, van 10 tot 3 ure.

Hoe men door de Pillen van Holloway een ziekelijken toestand der ingewanden herstelt.

Duizende menschen zullen hun leven behouden, op de volgende wijze: Men zij matig in het gebruiken van vruchten, groenten, gebak, eijeren, vet van vleesch, sausen, wijn, bier, sterke dranken, en over het algemeen vermijde elke buitensporigheid. Men zuivere wel de maag en ingewanden, en zuivere het bloed, hetwelk men zal bewerkstelligen, door des morgens en 's avonds, gedurende veertien dagen vijf of zes HOLLOWAY'S *Pillen* te nemen, en vervolgens elke week twee à drie dosis. Op deze wijze zal men de volmaaktste gezondheid behouden, en zelfs de cholera verhoeden. Dezelfde voorzorgen behoorden in acht genomen te worden bij elke gewone ongesteldheid der ingewanden.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 23.80.

Potjes Zalf à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.

Te bekomen te *'s Hertogenbosch* bij J. STRAATMAN, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN,

MAANDAG, 4 MAART.

			Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$54\frac{3}{4}$	$55\frac{1}{4}$	$55\frac{1}{8}$
Dito Certificaten	" 3	"	65	$65\frac{1}{8}$	$64\frac{15}{16}$
Dito dito	" 4	"	85	$85\frac{1}{2}$	$85\frac{5}{16}$
Amortisatie Syndicaat	" $3\frac{1}{2}$	"	$85\frac{3}{4}$	86	$85\frac{7}{8}$
Handelmaatschappij	" $4\frac{1}{2}$	"	—	—	—
O. I. Leening	" 4	"	—	—	—
Dito Holl. Spoorweg	"		—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg	" $4\frac{1}{2}$	"	$88\frac{3}{4}$	$89\frac{1}{4}$	89
Haarlemmermeer	" 5	"	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	" 5	"	$104\frac{1}{4}$	$104\frac{1}{2}$	$104\frac{3}{8}$
Dito dito 1828 en 1829	" 5	"	$103\frac{3}{4}$	$104\frac{1}{4}$	104
Cert. bij dito 1831 en 1833	" 5	"	$94\frac{1}{2}$	95	—
Dito 1840	" 4	"	$85\frac{1}{4}$	$85\frac{3}{4}$	$85\frac{1}{2}$
Dito bij STIEGLITZ & Co.	" 4	"	$84\frac{1}{4}$	$84\frac{3}{4}$	$84\frac{1}{2}$
Dito dito Nieuwe	" 4	"	$83\frac{1}{2}$	$83\frac{3}{4}$	$83\frac{11}{16}$
Inschrijving in Assign.	" 6	"	64	$64\frac{1}{2}$	$64\frac{1}{4}$
Certificaten van dito	" 6	"	—	—	—
POLEN, Obligatiën	" 4	"	—	—	—
Dito Aandeelen met Loten	fl. 250	*f*	—	—	—
Dito dito 1835	" 500	"	—	—	—
SPANJE, Leen. bij ARDOIN v. 85 £	à 5	pCt.	$11\frac{1}{4}$	$11\frac{1}{2}$	$11\frac{3}{8}$
Dito dito Onbep. Stukken	" 5	"	—	—	—
Dito Obligatiën	" 3	"	$36\frac{3}{4}$	$37\frac{1}{8}$	$36\frac{7}{8}$
Dito Binnenl. à 6 m.	" 3	"	$28\frac{3}{4}$	$29\frac{1}{4}$	$28\frac{15}{16}$
Coupons Ardoins			$7\frac{3}{4}$	$8\frac{1}{2}$	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	" 5	"	$86\frac{1}{4}$	$86\frac{3}{4}$	—
Dito	" 4	"	$68\frac{1}{4}$	$68\frac{3}{4}$	—
Dito Metall.	" 5	"	$78\frac{1}{4}$	$79\frac{1}{2}$	—
Dito Nieuwe	" 5	"	$83\frac{1}{4}$	84	$83\frac{1}{2}$
Dito 1847	" $2\frac{1}{2}$	"	$41\frac{1}{4}$	42	$41\frac{11}{16}$
BELGIE, Banc.	" $2\frac{1}{2}$	"	$46\frac{3}{4}$	47	$46\frac{7}{8}$
Dito bij ROTHSCHILD	" $2\frac{1}{2}$	"	$46\frac{3}{4}$	$47\frac{1}{4}$	$47\frac{1}{16}$
BRAZILIE, 1824 100 £	5	"	89	$89\frac{1}{2}$	$89\frac{1}{4}$
PORTUGAL, te Londen	" 3	"	$34\frac{1}{2}$	35	$34\frac{13}{16}$
Dito dito	" 4	"	$35\frac{3}{4}$	$36\frac{1}{4}$	$36\frac{1}{8}$
VENEZUELA	" $2\frac{1}{2}$	"	—	—	—
MEXICO	" 5	"	$28\frac{3}{4}$	29	$28\frac{7}{8}$
AMERIKA, Bankactiën			—	—	—

Grieken $5\frac{1}{4}$, $6\frac{1}{4}$. Braz. 1839 100 £ $86\frac{1}{2}$, 87, $86\frac{3}{4}$.

Koers van het Geld. Beleening $2\frac{1}{2}$ pCt. Prolongatie $2\frac{1}{2}$ pCt. Wissel-Disconto $2\frac{1}{2}$.

Te Leyden, ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.